ଗୁଜୁରାଟ ରାଜ୍ୟ

ବନାମ

ମେସର୍ସ ଅରବିନ୍ଦ କଲ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ

ଡିସେମ୍ବର 4, 2002

[ଶିବରାଜ ଭି. ପାଟିଲ୍ ଏବଂ ଅରିଜିତ୍ ପଶାୟତ, ନ୍ୟାୟାଧୀଶଦ୍ୱୟ]

ଭୂମି ଆଇନ :

ଗୁଜରାଟ ଭୂମି ରାଜସ୍ୱ ନିୟମାବଳୀ, 1972 - ନିୟମ 81 (2) ପ୍ରାବଧାନ (ଗୁଜୁରାଟ ଭୂମି ରାଜସ୍ୱ (ସଂଶୋଧନ) ନିୟମାବଳୀ, 1977 ଦ୍ୱାରା ସଂଶୋଧିତ) - ଅଣ-କୃଷି ଜମି ଉପରେ ରାଜସ୍ୱ ଆଦାୟ - ସହରାଞ୍ଚଳ ଭୂମି ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସୀମା ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଥିବା ଅନୁମତିର ସର୍ତ୍ତ ଉଲ୍ଲଂଘନ ଉପରେ - ବୈଧତା - ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଲା ଯେ, ବୈଧ ନୁହେଁ - ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସୀମା ଅଧିନିୟମର ଉଲ୍ଲଂଘନ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସେହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ନିଆଯାଇପାରିବ ଏବଂ ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ - ସହରାଞ୍ଚଳ ଭୂମି (ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସୀମା ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଅଧିନିୟମ, 1976 - ବମ୍ବେ ଭୂମି ରାଜସ୍ୱ ସଂହିତା, 1879 - ଧାରା 48 ।

ବର୍ତ୍ତମାନର ଅପିଲଗୁଡ଼ିକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଆଦେଶକୁ ଆପତ୍ତି କରେ, ଯେଉଁଠାରେ ସେ ଗୁଜରାଟ ଭୂମି ରାଜସ୍ୱ (ସଂଶୋଧନ) ନିୟମାବଳୀ, 1977 ର ନିୟମ 81 (2) ର ପ୍ରାବଧାନକୁ ରଦ୍ଦ କରିଥିଲେ । ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଆଯାଇଥିଲା ଯେ ଯଦି ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 81 (2) ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି, ଅନୁମତି ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟବହାର ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଅଣ-କୃଷି ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଜମିକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ପାଇଁ ଦଣ୍ଡିତ କରିବା, ତେବେ ଏହା ଦଣ୍ଡର ପରିଣାମ ହେବ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କ୍ଷମତା ବାହାରେ ରହିବ; ଏବଂ ଯଦି ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଦଣ୍ଡିତ କରିବା ନୁହେଁ, ତେବେ ଏହା ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 14 ର ଉଲ୍ଲଂଘନ ହେବ; ଏବଂ ପ୍ରାବଧାନରେ ପରିକଳ୍ପିତ ବର୍ଗୀକରଣର ଭୂମି ରାଜସ୍ୱ ସଂହିତା, 1879 ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସହିତ କୌଣସି ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ ଯାହା ଜମିର ବ୍ୟବହାର ଅନୁଯାୟୀ ରାଜସ୍ୱ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଅଟେ ।

ଅପିଲଗୁଡ଼ିକୁ ଖାରଜ କରି, ନ୍ୟାୟାଳୟ

ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେଲେ ଯେ :ଗୁଜରାଟ ଭୂମି ରାଜସ୍ୱ ନିୟମାବଳୀ, 1977 ଦ୍ୱାରା ସଂଶୋଧିତ ଗୁଜରାଟ ଭୂମି ରାଜସ୍ୱ ନିୟମ, 1972 ର ନିୟମ 81 (2)ର ପ୍ରାବଧାନ ସହରାଞ୍ଚଳ ସମୂହ ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଥିବା ଜମିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ଯାହା ଉପରେ ସହରାଞ୍ଚଳ ଜମି (ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସୀମା ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଅଧିନିୟମ, 1976 ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଏବଂ ଏପରି ଜମି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସାରଣୀରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ ହାରର ଦୁଇଗୁଣ ହେବ, ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏପରି ଜମିକୁ ଅଣ-କୃଷି କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲଗାଯାଇ ନାହିଁ, ଯେଉଁଥିପାଇଁ ଅନୁମତି ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଛି କିମ୍ବା ମଞ୍ଜୁର ଦିଆଯାଇଛି ବୋଲି ବିବେଚିତ ହୋଇଛି । ବମ୍ବେ ଭୂମି ରାଜସ୍ୱ ସଂହିତା, 1879ର ଧାରା 48 ଏହି ପ୍ରାବଧାନ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଜମିର ବ୍ୟବହାର ନ କରିବା ପାଇଁ ଭୂମି ରାଜସ୍ୱ କର ବସାଣକୁ କ୍ଷମତା ଅର୍ପଣ କରେ ନାହିଁ । ଯଦି ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସୀମା ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଅନୁମତି ନେବା ପରେ, ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଜମିକୁ ଅଣ-କୃଷି ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଲଗାଇ ନଥାନ୍ତି, ତେବେ ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଅନୁମତି ମଞ୍ଜୁର କରିବା ସମୟରେ ଲାଗୁ ହୋଇଥିବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁପାଳନ ନକରିବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ମୁକ୍ତ ଅଛି । ଏହା କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସୀମା ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଥିବା ଅନୁମତିର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଉଲ୍ଲଂଘନ ପାଇଁ, ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ବମ୍ବେ ଭୂମି ରାଜସ୍ୱ ସଂହିତାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରିବ । ସଂହିତାର ଧାରା 48 ଅନୁଯାୟୀ, ଭୂମି ରାଜସ୍ୱ ଜମିର ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଲାଗୁ କରାଯାଇପାରିବ, ଜମିର ଅନୁପଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ନୁହେଁ । ନିୟମ 81 (2)ର ପ୍ରାବଧାନକୁ ଖାରଜ କରିବାରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସଠିକ୍ ଅଟେ ।[563- C, D; 564- G, H; 565- A]

ଦେୱାନୀ ଅପିଲୀୟ ଅଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 3665-3758/1995 ।

ଗୁଜରାଟ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 28.10.1983 ତାରିଖର Spl. C.A.ସଂଖ୍ୟା 583, 584 ରୁ 601, 716 ରୁ 721, 781 ରୁ 783, 788, 956, 1021, 1039, 1160, 1196, 1234 ରୁ 1236, 1332, 1333, 1367, 1382, 1412, 1338, 1527, 1528, 1454, 1455, 1679, 1852, 1884, 1895, 2168, 268 463, 535, 594, 852, 1041, 1240, 1665, 1753, 1962, 1824, 2145, 2147, 2458, 2497, 2517, 2697, 2698, 2699/79, 197, 200, 332, 693, 867, 1015, 1041, 1348/80, 931, 364/82, 1040/79, 417, 947, 1588/81, 779/80, 918, 2518/1979ର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ଏହି ଅପିଲ ।

ଅପିଲ କାରୀ ପାଇଁ ଆର୍.ପି. ଭଟ୍ଟ, ଶ୍ରୀମତୀ ହେମନ୍ତିକା ୱାହି ଏବଂ ଶ୍ରୀମତୀ ମୋନିକା ବାପ୍ରା ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ଅନିପ ସଚ୍ଚେ, ସୁଶ୍ରୀ ଇନ୍ଦୁ ମାଲହୋତ୍ରା, ସୁଶ୍ରୀ ପୂଜା ଭିଜ୍, ଏମ.ଏନ. ଶ୍ରଫ୍, (ଏନ.ପି.) ଏବଂ ଶ୍ରୀ ନାରାୟଣ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଶିବରାଜ ଭି. ପାଟିଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଅପିଲଗୁଡ଼ିକ ଗୁଜରାଟ ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଛି, କେବଳ 28.10.1983 ତାରିଖର ଗୁଜରାଟ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 583/1978ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଯୁଗ୍ମ ଆଦେଶର ସେହି ଅଂଶ ଏବଂ ଅନେକ ସଂଲଗ୍ନ ଅପିଲ ଦ୍ୱାରା ଗୁଜୁରାଟ ଭୂମି ରାଜସ୍ୱ ନିୟମାବଳୀ, 1972 ର ନିୟମ 81 (2) ର ପ୍ରାବଧାନକୁ ଗୁଜୁରାଟ ଭୂମି ରାଜସ୍ୱ (ସଂଶୋଧନ) ନିୟମାବଳୀ, 1977 ଦ୍ୱାରା ସଂଶୋଧିତ କରି ରଦ୍ଦ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଏହି ଅପିଲଗୁଡ଼ିକର ଫଏସଲ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ କେତେକ ତଥ୍ୟ ହେଉଛି ଯେ ବିଭିନ୍ନ ଆଧାରରେ ଗୁଜରାଟ ଭୂ-ରାଜସ୍ୱ (ସଂଶୋଧନ) ନିୟମ, 1977 (ସଂକ୍ଷେପରେ 'ନିୟମ') ର ବୈଧତାକୁ ଆପତ୍ତି କରି ଗୁଜୁରାଟ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଅନେକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା କିନ୍ତୁ ଶୁଣାଣି ସମୟରେ କେବଳ ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରସଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା :-

"(3) ଆକ୍ଷେପିତ ସଂଶୋଧନ ନିୟମାବଳୀ ଆଇନଗତ ମନ୍ଦ ଏବଂ ଅସିଦ୍ଧ କି ଯେହେତୁ ସେମାନେ ଅଣ-କୃଷି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ଜମି ଉପରେ ରାଜସ୍ୱ ଆଦାୟ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି, ଅର୍ଥାତ୍, ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1, 1976ରୁ ସମସ୍ତ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ସମୟରେ ସଂହିତାର ଧାରା 214 ଅନୁଯାୟୀ ନିୟମଗୁଡ଼ିକୁ ପିଛିଲା ଭାବରେ ଲାଗୁ କରିବାର କ୍ଷମତା କିମ୍ବା କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ବିନା ।

(4) ଗୁଜରାଟ ଅଧ୍ୟାଦେଶ ସଂଖ୍ୟା 20/1980 କିମ୍ବା ଗୁଜରାଟ ଅଧିନିୟମ ସଂଖ୍ୟା 2/1981ର ସେହି ପ୍ରସଙ୍ଗ ଦ୍ୱାରା ଅଣ-କୃଷି ଆକଳନର କର ବସାଣ, ଆକଳନ ଏବଂ ସଂଗ୍ରହକୁ ବୈଧ କରିବାର ପ୍ରୟାସ ସମସ୍ତ ଅଭିପ୍ରାୟ ଏବଂ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା କି ?

(5) 1977ର ଆକ୍ଷେପିତ ସଂଶୋଧନ ନିୟମାବଳୀ ସଂହିତାର ଧାରା 48 ଏବଂ/କିମ୍ବା ଧାରା 45 ଏବଂ/କିମ୍ବା ଧାରା 52 ର କ୍ଷମତାତୀତ କି ।

(6) ଆକ୍ଷେପିତ ସଂଶୋଧନ ନିୟମାବଳୀ 1977 ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 14 ର ଉଲ୍ଲଂଘନ କରୁଛି କି, କାରଣ ସେଗୁଡ଼ିକ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ, ଅନ୍ୟାୟ ଏବଂ ପକ୍ଷପାତପୂର୍ଣ୍ଣ ।

(7) ଯେକୌଣସି ପ୍ରସଙ୍ଗ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଆକ୍ଷେପିତ ସଂଶୋଧନ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 81 (2) ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ, ଯେଉଁଠାରେ 1 ଅଗଷ୍ଟ, 1979ଠାରୁ ସହରାଞ୍ଚଳ ଜମି (ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସୀମା ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଅଧିନିୟମ, 1976 ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ, ସେହି ସହରାଞ୍ଚଳ ସମୂହ ମଧ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥିତ ଜମିର ଆକଳନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି, ଏପରି ଜମିକୁ ଅଣ-କୃଷି ବ୍ୟବହାରରେ ନ ରଖିବା ପାଇଁ ସାରଣୀ 'A' ରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହାରର ଦୁଇଗୁଣ ଦରରେ ଯାହା ପାଇଁ ଅନୁମତି ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଛି କିମ୍ବା ମଞ୍ଜୁର ଦିଆଯାଇଛି ବୋଲି ବିବେଚିତ ହୋଇଛି, ତାହା ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 14ର କ୍ଷମତାତୀତ । ଆମେ ପ୍ରଥମ ଚାରୋଟି ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ଏକକାଳୀନ ବିଚାର ପାଇଁ ଗ୍ରହଣ କରିବୁ କାରଣ ସେଗୁଡ଼ିକ ପରସ୍ପର ସହିତ ଜଡିତ ।"

ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 583/1978ରେ ଅପିଲ କାରୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରସଙ୍ଗ ସଂଖ୍ୟା 3ରୁ 6 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେଲେ ଯେ ପ୍ରସଙ୍ଗ ସଂଖ୍ୟା 7 ଅପିଲ କାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ରଖିଥିଲେ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 81 (2)ର ପ୍ରାବଧାନକୁ ରଦ୍ଦ କରିଥିଲେ । ଦେୱାନୀ ଆବେଦନରେ ଅପିଲକାରୀମାନେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ପ୍ରସଙ୍ଗ ସଂଖ୍ୟା 3ରୁ 6ରେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯୁଗ୍ମ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଉପନୀତ ହୋଇଥିଲେ । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 82/1985 ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟକୁ ସମର୍ଥନ କରୁଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସଂଲଗ୍ନ ଅପିଲ୍ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ ।

ଉପରେ ପୂର୍ବରୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ପରି, ଗୁଜରାଟ ରାଜ୍ୟ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ସାଧାରଣ ରାୟ ଦ୍ୱାରା ଯେତେ ପରିମାଣରେ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲା, ସେହି ପରିମାଣରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ଅପିଲ ଦାଖଲ କରିଛି । ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ଏହି ଅପିଲଗୁଡ଼ିକରେ, ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 81 (2) ର ପ୍ରାବଧାନକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ସହିତ ଜଡ଼ିତ ହୋଇଥିବା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଆଦେଶର ସଠିକତାକୁ ଆମକୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଅପିଲକୁ ସମର୍ଥନ କରି ଗୁଜରାଟ ରାଜ୍ୟର ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ନିବେଦନ କରିଥିଲେ ଯେ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ ୪1 (2)ର ପ୍ରାବଧାନକୁ ରଦ୍ଦ କରିବାରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏକ ତ୍ରୁଟି କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ମତରେ, ଉକ୍ତ ପ୍ରାବଧାନଟି ବୈଧ ଥିଲା; ଯଦି ଅନୁମତି ନେବା ପରେ ଯଦି ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଅନୁମତି ପ୍ରାପ୍ତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଜମି ନ ଦେଇ ଅନୁମତିର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁପାଳନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ଦୁଇଗୁଣ ହାରରେ ଭୂମି ରାଜସ୍ୱ ଆଦାୟ କରାଯାଇପାରିବ; କୌଣସି ଦଣ୍ଡ ଲାଗୁ କରିବାର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁନାହିଁ । ସେ ଭୂ-ରାଜସ୍ୱ ସଂହିତା ଓ ନିୟମାବଳୀର ପ୍ରାବଧାନ ଏବଂ ସହରାଞ୍ଚଳ ଭୂମି (ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସୀମା ଏବଂ ନିୟମାବଳୀ) ଅଧିନିୟମ, 1976ରେ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଦର୍ଶାଇ ଅପିଲ ଗୁଡ଼ିକୁ ସମର୍ଥନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ ।

ବିପରୀତରେ, ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଆକ୍ଷେପିତ ରାୟକୁ ସମର୍ଥନ କରି ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ଯେ ନିୟମ ୪1 (2) ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଜମି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଦ୍ୱିଗୁଣିତ ହାରରେ ଭୂମି ରାଜସ୍ୱ ଆଦାୟ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ପାଖରେ କୌଣସି କ୍ଷମତାର ଉତ୍ସ ନାହିଁ ।

ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ବିବାଦକୁ ଗୁଣାବଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ, ନିୟମ ୪1 କୁ କେତେ ପରିମାଣରେ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତାହା ଦେଖିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହା ଏହିପରି ଦର୍ଶାଏ:

"୪1.ଅଣକୃଷି ଆକଳନର ହାର:(1) ସାଧାରଣତଃ ଅଣ-କୃଷି ଆକଳନର ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ଜିଲ୍ଲାପାଳ ସମୟ ସମୟରେ ସରକାରୀ ରାଜପତ୍ରରେ ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରାମ, ନଗର ଏବଂ ସହରଗୁଡ଼ିକୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବର୍ଗରେ ବିଭକ୍ତ କରିବେ :-

(A) ......

(B).......

(C) ......

(D).......

(E).............

(2) ଏହାପରେ ରାଜସ୍ୱ ବର୍ଷ 1976-77 ଆରମ୍ଭରୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ହାରରେ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆକଳନ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯିବ, ଯଥା:

ବର୍ଷକୁ ପ୍ରତି ବର୍ଗ ମିଟର ପିଛା ହାର । ପଇସାରେ:

ଅଣ-କୃଷି	ଆବାସିକ	ଶିଳ୍ପ	ବାଣିଜ୍ୟିକ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟବହାର
1	2	3	4
A	10	15	25
B	6	9	12
C	4	6	9
D	3	4	5
E	1	1	1

କିନ୍ତୁ ଯଦି ସହରାଞ୍ଚଳ ଜମି (ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସୀମା ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଅଧିନିୟମ, 1976 ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହୁଏ, ତେବେ ଉପରୋକ୍ତ ହାରର ଦ୍ୱିଗୁଣିତ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସ୍ଥିର କରାଯିବ, ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା ଜମିକୁ ଅଣ-କୃଷି ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ରଖାଯାଇ ନାହିଁ ଯାହା ପାଇଁ ଅନୁମତି ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଛି କିମ୍ବା ମଞ୍ଜୁର ଦିଆଯାଇଛି ବୋଲି ବିବେଚିତ ହୋଇଛି ।

ଭୂମି ରାଜସ୍ୱ ଆଦାୟ କରିବାର କ୍ଷମତାର ଉତ୍ସ ବମ୍ବେ ଭୂମି ରାଜସ୍ୱ ସଂହିତାର ଧାରା 48 ରୁ ଆସିଥାଏ ।ଏହା ଏହିପରି ଦର୍ଶାଏ :-

"48.ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନର ପରିବର୍ତ୍ତନ ପଦ୍ଧତି କିଛି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଜମି ବ୍ୟବହାର ନିଷେଧ (1) ଏହି ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଯେକୌଣସି ଜମି ଉପରେ କରବସାଣ ଯୋଗ୍ୟ ଭୂମି ରାଜସ୍ୱ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯିବ, କିମ୍ବା ଯଥାସ୍ଥିତିରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରାଯାଇଛି ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ, ସେହି ଜମିର ବ୍ୟବହାର ସନ୍ଦର୍ଭରେ -

(a) କୃଷି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ,

(b) ନିର୍ମାଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ଏବଂ

(c) କୃଷି କିମ୍ବା ନିର୍ମାଣ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ।

(2) ଯେଉଁଠାରେ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଆକଳନ କରାଯାଇଥିବା ଜମି ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ, ସେହି ଜମି ଉପରେ ଏହି ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥିବା ଆକଳନ, ଯେଉଁ ଅବଧି ପାଇଁ ଏପରି ଆକଳନ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଇପାରେ ତାହା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇନଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ଏପରି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଭିନ୍ନ ହାରରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଏବଂ ସ୍ଥିର କରାଯିବା ପାଇଁ ଦାୟୀ ରହିବ, ସେହି ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିପାରିବେ ।

(୩) ଯେଉଁଠାରେ ଆକଳନ କିମ୍ବା କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯିବାର ସର୍ତ୍ତ ମୁକ୍ତ ଧାରଣା ଜମି ଯେକୌଣସି ସମୟରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ, ତାହା ଆକଳନ ପାଇଁ ଦାୟୀ ହେବ ।

(୪) କଲେକ୍ଟର କିମ୍ବା ଜଣେ ସର୍ଭେ ଅଧିକାରୀ, ଧାରା 214 ଅନୁଯାୟୀ ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଯେକୌଣସି ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ, ଭୂମି ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଦାୟୀ ଯେକୌଣସି ଅହସ୍ତାନ୍ତରିତ ଜମିର କିଛି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାରକୁ ନିଷେଧ କରିପାରିବେ, ଏବଂ ଯେକୌଣସି ଧାରକଙ୍କୁ ସଂକ୍ଷେପରେ ଉଚ୍ଛେଦ କରିପାରନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ଏପରି କୌଣସି ନିଷିଦ୍ଧ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏହାକୁ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି କିମ୍ବା ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି ।

ନିୟମ 81 (2) ର ସର୍ତ୍ତାବଳୀର ବୈଧତା ବିଷୟରେ ବିଚାର କରିବା ସମୟରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ ଉକ୍ତ ପ୍ରାବଧାନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ ତାହା ବୁଝିପାରି ନାହାନ୍ତି; ଯଦି ଏହା କୌଣସି ଅଧିବାସୀଙ୍କୁ ଜମିକୁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଅଣ-କୃଷି ବ୍ୟବହାରରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରୁଥିବା ବେଳେ ଦଣ୍ଡିତ କରାଯାଏ, ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି କିମ୍ବା ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଛି ବୋଲି ବିବେଚିତ ହୋଇଛି, ତେବେ ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଦଣ୍ଡ ହେବ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କ୍ଷମତା ବାହାରେ ହେବ; ଯଦି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କୌଣସି ଦଖଲକାରୀଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡିତ କରିବା ନୁହେଁ, ତେବେ ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 14 ର ଉଲ୍ଲଂଘନ ହେବ କାରଣ ଅଣ-କୃଷି ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଦିଆ ନ ଯାଇଥିବା ଜମିର ବର୍ଗୀକରଣକୁ ମଞ୍ଜୁର ଦିଆଯାଇଛି ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ ଏବଂ ସାରଣୀ-Aରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହାରର ଦୁଇଗୁଣ ଆକଳନକୁ ଅସମର୍ଥ କରିବା ଏକ ବୋଧଗମ୍ୟ ଏବଂ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ବର୍ଗୀକରଣ ହେବ ନାହିଁ କାରଣ ପ୍ରାବଧାନର ସରଳ ପଠନରେ,

ଏହାକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇପାରିବ ଏବଂ ଏହା ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ଦଖଲକାରୀଙ୍କ ଶ୍ରେଣୀ ପାଇଁ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ, ଯେଉଁମାନେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବାହାରେ ଥିବା କାରଣରୁ, ଜମିକୁ ଅଣ-କୃଷି ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଦେବାକୁ ଅସମର୍ଥ ହୋଇପାରନ୍ତି ଯାହା ପାଇଁ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି କିମ୍ବା ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଛି ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିଛନ୍ତି ଯେ ପ୍ରାବଧାନରେ ପରିକଳ୍ପିତ ବର୍ଗୀକରଣର ଜମିର ବ୍ୟବହାର ଅନୁସାରେ ରାଜସ୍ୱ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ପାଇଁ ସଂହିତାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସହିତ କୌଣସି ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ ।

ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା ଏହି ସର୍ତ୍ତାବଳୀଟି ସେହି ସହରାଞ୍ଚଳ ସମୂହ ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଥିବା ଜମିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ଯେଉଁଠାରେ ସହରାଞ୍ଚଳ ଜମି (ସୀମା ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଅଧିନିୟମ, 1976 (ସଂକ୍ଷେପରେ 'ସୀମା ଅଧିନିୟମ') ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଏବଂ ଏହିପରି ଜମି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆକଳନ ସାରଣୀରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ ହାରର ଦୁଇଗୁଣ ହେବ, ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏପରି ଜମିକୁ କୃଷି ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇ ନାହିଁ ଯାହା ପାଇଁ ଅନୁମତି ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଛି କିମ୍ବା ମଞ୍ଜୁର ବୋଲି ବିବେଚିତ ହୋଇଛି । ଉପରୋକ୍ତ ଧାରା 48 ରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ, ଭୂମି ରାଜସ୍ୱ ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଯେକୌଣସି ଜମି ଉପରେ ଆଦାୟଯୋଗ୍ୟ ଭୂମି ରାଜସ୍ୱ, ଏଥିରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ ବିଭିନ୍ନ ବର୍ଗ ଅଧୀନରେ ଆସୁଥିବା ଜମିର ବ୍ୟବହାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଯଥାସ୍ଥିତିରେ ଆକଳନ କରାଯିବ କିମ୍ବା ଆକଳନ ହୋଇଥିବାର ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ । ଆମ ଦୃଷ୍ଟିରେ, ଧାରା 48ରେ ଉକ୍ତ ପ୍ରାବଧାନ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଜମିର ଅନୁପଯୋଗ ପାଇଁ ଜମି ରାଜସ୍ୱ ଆଦାୟ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇନାହିଁ । ଯଦି ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସୀମା ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଅନୁମତି ନେବା ପରେ, ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଜମିକୁ ଅଣ-କୃଷି କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର ନକରନ୍ତି, ତେବେ ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରିବା ସମୟରେ ଲାଗୁ ହୋଇଥିବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁପାଳନ ନକରିବା ପାଇଁ ଉକ୍ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଉପଯୁକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବା ପାଇଁ ମୁକ୍ତ ରହିବ । ରାଜ୍ୟ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ସହିତ ଆମେ ସହମତ ହେବା କଷ୍ଟକର ଯେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସୀମା ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଅନୁମତିର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଉଲ୍ଲଂଘନ ପାଇଁ, ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ଭୂମି ରାଜସ୍ୱ ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରିବ । ଏହି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 48 ଅନୁଯାୟୀ, ଜମିର ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଜମି ରାଜସ୍ୱ ଲାଗୁ କରାଯାଇପାରିବ, କିନ୍ତୁ ଜମିର ଅନୁପଯୋଗ ପାଇଁ ନୁହେଁ । ନିୟମ 81 (2)ର ପ୍ରାବଧାନକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରେକର୍ଡ କରାଯାଇଥିବା କାରଣଗୁଡ଼ିକରେ ମଧ୍ୟ ଆମେ ସାରବତ୍ତା ପାଇଥାଉ ।

ତେଣୁ, ଉପରୋକ୍ତ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ, ଆମେ ଏହି ଅପିଲଗୁଡ଼ିକରେ କୌଣସି ଯଥାର୍ଥତା ପାଉନାହୁଁ । ଫଳସ୍ୱରୂପ ସେଗୁଡିକୁ ଖାରଜ କରାଯାଇଛି । ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ କୌଣସି ଆଦେଶ ନାହିଁ ।

କେ.କେ.ଟି. ଅପିଲଗୁଡ଼ିକୁ ଖାରଜ କରାଗଲା ।

<u>ଅସ୍ୱୀକରଣ</u>

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :
ରାମଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁ
ଅନୁବାଦକ
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।